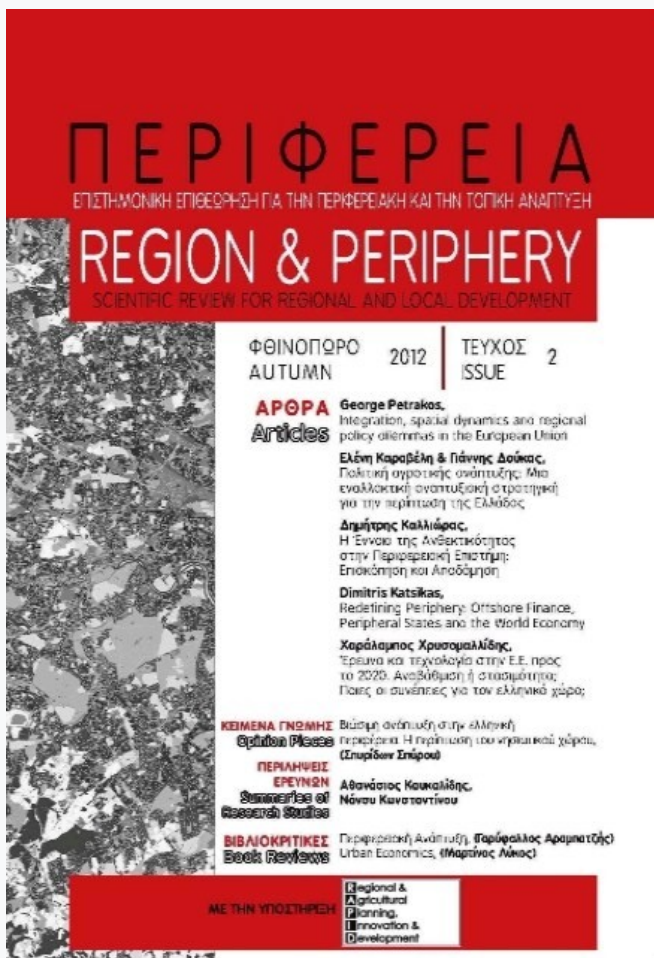

Περιφέρεια

Τόμ. 2, Αρ. 2 (2012)

Περιφέρεια | Region & Periphery

«Το ζήτημα της απορρόφησης του ΕΣΠΑ στην Ελλάδα και η συμβολή της Task Force στην απεμπλοκή και καλύτερη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων». Η περίπτωση του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013»

Αθανάσιος Καυκαλίδης

doi: [10.12681/rp.18550](https://doi.org/10.12681/rp.18550)

Copyright © 2018, Αθανάσιος Καυκαλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καυκαλίδης Α. (2012). «Το ζήτημα της απορρόφησης του ΕΣΠΑ στην Ελλάδα και η συμβολή της Task Force στην απεμπλοκή και καλύτερη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων». Η περίπτωση του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013». *Περιφέρεια*, 2(2), 99–103. <https://doi.org/10.12681/rp.18550>

«Το ζήτημα της απορρόφησης του ΕΣΠΑ στην Ελλάδα και η συμβολή της Task Force στην απεμπλοκή και καλύτερη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων».

Η περίπτωση του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013»

Αθανάσιος Καυκαλίδης, Πολιτικός Επιστήμονας

Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να εξετάσει τη συμβολή της Ομάδας Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα (ή Task Force) στην απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013 (ΕΣΠΑ), του μόνου αναπτυξιακού προγράμματος που διαθέτει η χώρας μας τη δύσκολη αυτή περίοδο της οικονομικής κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής. Ο ρόλος της Ομάδας Δράσης θα διερευνηθεί στο επίπεδο της κεντρικής διαχείρισης του ΕΣΠΑ καθώς και στο επίπεδο του ΕΠ, μέσα από την εξέταση του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας», ενός εκ των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που αφορά τα μεγάλα έργα υποδομών στη χώρας μας (οδικά δίκτυα, λιμάνια, μεταφορές, αεροδρόμια).

Πριν να διερευνηθούν τα παραπάνω και για την καλύτερη κατανόηση του ρόλου της Ομάδας Δράσης, θα επιχειρηθεί μια γενικότερη παρουσίαση των σημαντικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει το ΕΣΠΑ τα δύο τελευταία χρόνια καθώς και μια σκιαγράφηση των δράσεων που προωθήθηκαν ή βρίσκονται εν εξέλιξη το τελευταίο διάστημα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές (Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι ορισμένα από τα προβλήματα που θα αναφερθούν έχουν χαρακτήρα διαχρονικό, καθώς μπορεί κανείς να τα εντοπίσει και σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, ενώ άλλα είναι πιο συγκεκριμένα και σχετίζονται άμεσα με τις εξελίξεις στην οικονομία.

Επιπρόσθετα, η μελέτη εμπλουτίζεται με στοιχεία που προέκυψαν από τις προφορικές συνεντεύξεις με υψηλόβαθμα στελέχη των αρμόδιων εθνικών αρχών (εθνικοί δρώντες) καθώς και με ένα μέλος της Task Force (κοινοτικοί δρώντες).

Τέλος, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η παρούσα μελέτη αποτελεί μια αρκετά φιλόδοξη προσπάθεια. Συνεπώς, θα είναι δύσκολο να διερευνηθούν και να αναλυθούν όλες οι πτυχές του ζητήματος μιας και εκτός των άλλων, ο ρόλος που καλείται να παίξει η Ομάδας Δράσης εξελίσσεται διαρκώς. Επίσης, σημαντικό είναι να υπενθυμίσουμε ότι στη μελέτη αυτή εξετάζεται μόνον ένας τομέας δραστηριότητας της Task Force, αυτός που αφορά στη συμβολή της στην εκταμίευση των πόρων του ΕΣΠΑ.

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Κλείνοντας, θα πρέπει να είναι κανείς επιφυλακτικός ως προς τη διατύπωση γενικών συμπερασμάτων αναφορικά με τη συμβολή της Task Force και τα αποτελέσματα των προωθούμενων για την επιτάχυνση του ΕΣΠΑ ενεργειών. Η επιφυλακτικότητα αυτή έγκειται στο γεγονός ότι το εγχείρημα της Ομάδας Δράσης είναι νέο και διαρκώς εξελισσόμενο, στο ότι ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Επιτά-

χυνσης της Ειδικής Γραμματείας ΕΣΠΑ βρίσκεται ακόμα εν εξελίξει και αναπτύσσεται μέσα σε ένα περιβάλλον πολιτικής ρευστότητας και τέλος στο ότι η μελέτη εξέτασε έναν μόνο τομέα δράσης της Task Force που αφορά την παροχή τεχνικής βοήθειας για την απεμπλοκή και καλύτερη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων.

Παρ' όλ' αυτά όμως, και σύμφωνα με τα όσα συζητήθηκαν στην παρούσα εργασία, μπορούμε να πούμε ότι σε επίπεδο κεντρικής διαχείρισης του ΕΣΠΑ η Ομάδα Δράσης συμβάλει στην: 1) Επιτάχυνση διαδικασιών του αναπτυξιακού προγράμματος μέσω της παροχής συμβουλών και τεχνογνωσίας για συγκεκριμένα θέματα οριζόντιου χαρακτήρα (νομοθεσία απαλλοτριώσεων, δημοσίων συμβάσεων κ.λπ) καθώς και για ζητήματα σχετικά με την απλοποίηση του ΣΔΕ, 2) Στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου Επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ που καταρτίστηκε από την Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, 3) Στην παρακολούθηση των 181 έργων προτεραιότητας, 4) Στην παροχή τεχνικής βοήθειας σε επίπεδο έργου, όπου και όποτε ζητηθεί, 5) Στην παροχή συμβουλών και τεχνογνωσίας μέσω τεχνικών συναντήσεων με τις κεντρικές αρχές του ΕΣΠΑ και τέλος 6) Στη διάχυση καλών πρακτικών μέσω διοργάνωσης ημερίδων και σεμιναρίων.

Στο επίπεδο του ΕΠ-ΕΠ, η συμβολή της Task Force εντοπίζεται κυρίως σε δύο σημεία: 1) Το πρώτο αφορά τη συμβολή της Ομάδας στις διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν με την Επιτροπή για την αλλαγή των ευρωπαϊκών κανονισμών που θα επιτρέψουν τη δημιουργία νέων μηχανισμών επιμερισμού κινδύνων (ΜΕΚ) και 2) το δεύτερο αφορά τη συμβολή της στην παρακολούθηση της λίστας με τα 181 έργα προτεραιότητας, στην οποία περιλαμβάνονται πολλά έργα του ΕΠ-ΕΠ.

Ένα άλλο συμπέρασμα που προκύπτει από την έρευνα είναι η δυσκολία διεξαγωγής ξεκάθαρων συμπερασμάτων αναφορικά με τις ενέργειες και τη συμβολή της Ομάδας Δράσης λόγω της επιφυλακτικής στάσης του εκπροσώπου της κατά τη διάρκεια της προφορικής συνέντευξης. Αυτή η δυσκολία έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι η μόνιμη παρουσία της Task Force στη χώρα (αν και δεν διαθέτει θεσμικό ρόλο), για διάστημα το οποίο δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμα, καθιστά τη θέση της αρκετά ευάλωτη στις επικρίσεις «εγχώριων» παραγόντων. Ενδεικτικό παράδειγμα της στάσης αυτής αποτελεί ο ισχυρισμός, μετά από κάθε σχεδόν τοποθέτηση του μέλους της Ομάδας Δράσης, ότι ρόλος της τελευταίας είναι να δρα εφόσον της ζητηθεί από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές (...).

Όσον αφορά τώρα την αντιμετώπιση της Ομάδας από τους εθνικούς δρώντες, αυτή είναι σε γενικές γραμμές θετική. Μόνο ένα από τα υψηλόβαθμα στελέχη κράτησε μια περισσότερο επιφυλακτική στάση ως προς την προστιθέμενη αξία της Ομάδας, υπογραμμίζοντας σε αρκετές περιπτώσεις ότι οι λύσεις για την επιτάχυνση του ΕΣΠΑ θα πρέπει να προέλθουν από την ελληνική πλευρά, η οποία διαθέτει και την κατάλληλη τεχνογνωσία και τα κατάλληλα εργαλεία για να το επιτύχει.

Εν κατακλείδι, αν και είναι ακόμα νωρίς για να μπορέσει κανείς να οδηγηθεί σε πολύ απτά συμπεράσματα αναφορικά με τη δράση της Task Force, θα λέγαμε ότι η υπόθεση εργασίας μας επαληθεύεται, καθώς δρομολογήθηκαν με τη συμβολή της Ομάδας ενέργειες (όχι πάντοτε εμφανείς), οι οποίες θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο για τη μελλοντική εξέλιξη του ΕΣΠΑ καθώς και του επόμενου αναπτυξιακού προγράμματος.

Θεωρούμε επίσης ότι υπάρχει αδήριτη ανάγκη η χώρα να βγει από το τέλμα στο οποίο έχει περιέλθει, μέσα από τη χρηστή διακυβέρνηση του ΕΣΠΑ, και την καλύτερη χρήση των κονδυλίων που θα επέλθει με προσπάθεια τόσο των εθνικών

αρχών όσο και της Ομάδας Δράσης. Απομένει να δει κανείς πιο θα είναι το αποτέλεσμα αυτής της καθ'όλα ευρωπαϊκής συνεργασίας σε μερικά χρόνια, και εάν αυτή θα έχει επιτύχει την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνόγλωσση

- Ανδρέου Γ. και Παπαδάκης Μ., (2012), «Η υλοποίηση της πολιτικής συνοχής της ΕΕ στην Ελλάδα, 2007-2013: Ένας ενδιάμεσος απολογισμός», *Περιφέρεια*, 2012, Τεύχος 1
- Γεωργιάδης Ν. και Χατζηδάκης Κ., (2005), *Χελώνες και Τίγρεις: Οι προκλήσεις της ανάπτυξης και το Δ'ΚΠΣ*, Εκδ. Knowsys
- Διακουλάκης Ν., (2010), «Στρατηγικές κατευθύνσεις και αποκλίσεις στην εφαρμογή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης», *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, , Τεύχος 18, Απρίλιος-Ιούνιος 2010, Εκδόσεις Παπαζήση, σελ.136-142
- ΕΔΑ Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου για το ΕΠ «Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013», *περιοδική έκδοση «Επικοινωνία»*, Ιούλιος-Οκτώβριος 2011
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013», *Ετήσια Έκθεση Παρακολούθησης Έτους 2007 του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» 2007-2013*, Σεπτ.2007
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013», *Ετήσια Έκθεση Παρακολούθησης Έτους 2009 του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» 2007-2013*, Ιούνιος 2010
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας 2007-2013», *Ετήσια Έκθεση Παρακολούθησης Έτους 2010 του ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» 2007-2013*
- «Μνημόνιο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής, Μνημόνιο Συνεννόησης», Αθήνα, 6 Αυγούστου 2010
- Μουσουρούλης, Νίκος., (2010), *Δημόσιες επιλογές, μια προσωπική αφήγηση: Κοινοτικοί πόροι: ευκαιρίες και προκλήσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- ΤΕΕ, *θέσεις του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας επί του σχεδίου νόμου «Αποκέντρωση, Απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και άλλες διατάξεις»*, 2010
- Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΑΑΝ), Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, *Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Επιτάχυνσης ΕΣΠΑ*, 1/9/2011
- Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΑΑΝ), Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, *ΕΣΠΑ 2007-2013, ΕΣΠΑ 2007-2013, Πρόσδος Υλοποίησης*, Δεκέμβριος 2011 53
- Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΟΙΑΝ), 31/1/2011, Απόφαση, Αρ.Πρωτ: 4014/ΔΙΟΕ 120

Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΟΙΑΝ), «Οδηγός Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων», Ιούνιος 2011

Ξενόγλωσση

Cace, C., Cace, S., Iova, C. and Nicolaescu, V., (2009), «Absorption capacity of the structural funds. Integrating perspectives», *Revista de cercetare si interventie sociala*, 2009, vol. 27, Lumen Publishing House

Herta Tödting-Schönhofer Pat Colgan, Haris Martinos and Begona Sanches, *A Study on the Efficiency of the Implementation Methods for Structural Funds. Final Report ÖIR in association with LRDP and IDOM*

Horvath, Z., (2005), *Handbook on the European Union*, HVG-ORAC Publishing House Ltd. Budapest, 2005

Marzinotto B., (2011), «A European Fund for Economic Revival in Crisis Countries», *Bruegel Policy Contribution*, Issue 2011/01, February 2011

Reszketo, P., (2008), «Transfer Absorption Problems as Government Failures. Application to the case of EU Structural Fund management», Central European University, Department of Political Science

Tomescu, C. and Stanescu, I., (2009), «The absorption capacity of European Union Funds for social inclusion. An analysis into the PHARE 2004-2005 grants beneficiaries», *Review of Research and Social Intervention*, Vol. 25/2009

Έγγραφα Ευρωπαϊκή Ένωσης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών, και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων», Βρυξέλλες, 18.4.2012 COM(2012) 183 Final

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), Υπόμνημα 12/184- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ: Ερωτήσεις και απαντήσεις για την Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα και τη δεύτερη τριμηνιαία έκθεση της Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), *MEMO/12/255: Ανάπτυξη και απασχόληση για την Ελλάδα – Συχνές ερωτήσεις*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012), TFGR - ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Δεύτερη τριμηνιαία έκθεση, Μάρτιος 2012

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), TFGR - ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Πρώτη τριμηνιαία έκθεση, Νοέμβριος 2011

Αρθρογραφία

ΕυρωΖωή (online περιοδικό) (2012, Απρίλιος, 20). Αποφασίστηκε στο Ευρωκοινοβούλιο η «επανεκκίνηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων στην Ελλάδα». *ΕυρωΖωή* (eurozoi.gr/)

Κεχίμογλου, Α. (2011, Οκτώβρης, 11). Fast track απαλλοτριώσεις φέρνει νομοσχέδιο του υπουργείου Υποδομών. *ΤΟ ΒΗΜΑ*

Μεγάλα έργα: Εκπέμπουν SOS οι εργολάβοι. (2012, Απρίλιος 21-22). *Η ΑΞΙΑ*

- Μπενέκος, Η. (31/3-1/4, 2012). Συνέντευξη του Χόρστ Ράιχενμπαχ, επικεφαλής της Ομάδας Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα, στον Μπενέκο, Η., *Ημερησία*
- Παπαδιόχος, Κ. (2011, Δεκέμβριος 11). Ο Παπαδήμος θα χρειαστεί και μετά. *Καθημερινή*
- Παλαιολόγος, Γ. (2012, Απρίλιος 1). Συνέντευξη Χόρστ Ράιχενμπαχ, επικεφαλής της Ομάδας Δράσης της ΕΕ για την Ελλάδα στον Παλαιολόγο, Γ., *Freesunday*
- Παπαστάθης, Α. (2012, Μάρτιος 1). «Ενεση» 16,6+6 δις.ευρώ στην οικονομία. *ΤΑ ΝΕΑ*
- Παπαστάθης, Α. (2011, Ιούλιος 01). Κομισιόν: Άμεση θετική αντίδραση στην επιστολή Παπανδρέου για το ΕΣΠΑ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*
- Παπαστάθης, Α. (2011, Οκτώβριος 26). Ράιχενμπαχ: «Ούτε θα συνυπογράψω, ούτε θα σφραγίζω αποφάσεις». *ΤΟ ΒΗΜΑ*
- Πίου, Μ. (2010, Μάρτιος 5). Επιτάχυνση διαδικασιών απορρόφησης ΕΣΠΑ. *Ημερησία*

Νόμοι και εγκύκλιοι

- Νόμος 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της Ελληνικής οικονομίας από τα κράτη μέλη της ζώνης του Ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο», ΦΕΚ Α' 6/5/2010 55
- Νόμος 3840/2010, «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις», 10 Απριλίου 2012
- ΥΠΙΑΑΝ (2011), Εγκύκλιος με θέμα: «Οδηγίες για την επιτάχυνση της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013»

Οπτικοακουστικές πηγές

- ANT1: *Οικονομική ενίσχυση ΜΜΕ και ξεμπλοκάρισμα των μεγάλων έργων από τον Ιανουάριο*, Κεντρικό δελτίο ANT1, 00:03:00, Μαρία Χούκλη, Δευτέρα 19 Δεκεμβρίου 2011, 8:34:00 PM CET

Ιστοσελίδες

- <http://www.espa.gr/el/Pages/Default.aspx>
- <http://www.ypoian.gr/>
- http://www.mou.gr/index.asp?a_id=76&chk02=32
- <http://anaptyxi.gov.gr/>
- <http://government.gov.gr>
- <http://www.mindev.gov.gr/?p=6571>
- <http://www.europarl.europa.eu>
- <http://www.eurozoi.gr>
- <http://www.yppo.gr/>
- <http://www.ypeka.gr/>
- <http://www.epperaa.gr>